

РИЗИКИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

І. С. ІЩЕНКО

(Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»)

Анотація. *Мета статті* полягає в дослідженні сутності ризиків інвестиційних проектів та їх класифікації. **Методика дослідження.** *Вирішення поставлених у статті завдань здійснено за допомогою таких загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: аналізу та синтезу, індукції та дедукції – для обґрунтування сутності теоретичного поняття «ризик інвестиційного проекту», систематизації та узагальнення – для класифікації ризиків інвестиційного проекту.* **Результати.** *Досліджено сутність ризику інвестиційного проекту, запропоновано визначення поняття «ризик інвестиційного проекту», виявлено місце ризиків в інвестиційному проекті, досліджено підходи до класифікації ризиків інвестиційних проектів. Запропоновано під час систематизації ризиків інвестиційного проекту підприємства враховувати проектні ризики, ризики інвестиційної діяльності та ризики підприємства.* **Практична значущість результатів дослідження.** *У статті систематизовано ризики інвестиційного проекту. Основні наукові положення статті можна використовувати під час формування системи стратегічного управління ризиками інвестиційного проекту торговельного підприємства.*

Ключові слова: *ризик, проект, інвестиційний проект, підприємство, торговельне підприємство.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Інвестиційні процеси є невід'ємною складовою діяльності підприємства, що розвивається. Необхідність систематично здійснювати інвестиційну діяльність обумовлює важливість інвестиційних проектів, ефективність яких значною мірою залежить від урахування всіх можливих ризиків, що виникають в інвестиційній діяльності. Невизначеність, що супроводжує інвестиційні проекти, а також високий рівень ризику та їх різноманітність потребує комплексного підходу до оцінювання ризиків, їх систематизації на всіх етапах інвестиційного проектування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти інвестиційної діяльності підприємств досліджували у своїх працях такі зарубіжні й вітчизняні вчені, як Г. Александер, Г. Бірман, І. Бланк, Д. Бейлі, В. Галушко, М. Герасимчук, Л. Гітман, М. Джонк, Т. Майорова, Д. Норткотт, А. Пересада, П. Стецюк, В. Федоренко, У. Шарп, С. Шмідт. Питаннями дослідження ризиків в інвестиційних проектах займалися В. В. Вітлінський, Д. І. Голубев, В. П. Савчук,

О. О. Удалих, Д. М. Черваньов, Л. С. Шапкін. Однак, незважаючи на наявність значної кількості публікацій, ідентифікація інвестиційних ризиків торговельних підприємств потребує подальшого дослідження.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження ризиків інвестиційних проектів, обґрунтування змісту поняття «ризик інвестиційного проекту» та структуризація ризиків.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Тісно пов'язаний із невизначеністю та нестабільністю ризик як за своєю сутністю, так і за змістом, є категорією неоднозначною, а тому відносно конкретного об'єкта управління потребує чіткої структуризації, що дозволить ефективно провести аналіз та оцінку ризикових ситуацій, обрати оптимальні методи управління.

Аналізуючи поняття «ризик інвестиційних проектів», зазначимо, що існує декілька підходів до його визначення.

Так, на думку Л. А. Останкової та Н. Ю. Шевченко, ризик інвестиційних проектів слід визначити як ризик недоотримання запланованого прибутку під час реалізації інвестиційних про-

ектів [13, с. 46]. О. А. Удалих ризик інвестиційного проекту визначає як невизначеність, пов'язану і вартістю інвестицій наприкінці періоду [16]. Д. І. Голубев під ризиком інвестиційного проекту розуміє ймовірність виникнення несприятливих фінансових наслідків у формі втрати очікуваного доходу на інвестиції в ситуації невизначених умов здійснення проекту [5]. Згідно з цим підходом наслідки ризиків в інвестиційному проекті пов'язують із фінансовими втратами підприємства як результатом інвестиційної діяльності, що значно звужує розуміння негативного впливу ризиків.

Більш широким є підхід, у якому наслідки інвестиційного ризику пов'язують із проектною діяльністю. Так, М. І. Ример під ризиком інвестиційної діяльності розуміє можливість виникнення таких умов, які призведуть до негативних наслідків для всіх або окремих учасників проекту [14, с. 294]. І. А. Ніконова визначає дане поняття як імовірність неотримання запланованого ефекту (результату) від реалізації проекту [12]. Однак, за цього підходу поза увагою залишаються ризики, які можуть виявлятися на

інших етапах життєвого циклу інвестиційного проекту та негативно впливати не тільки на учасників, але й на терміни реалізації проекту та на всі показники його ефективності.

Зважаючи, що інвестиційний проект, як і будь-який проект, проходить у своїй реалізації ряд етапів, кожен із яких може характеризуватися специфічними ризиками, а їх вплив тісно пов'язано із запланованими результатами, пропонуємо визначати ризик інвестиційного проекту підприємства як вірогідність впливу негативних факторів на його інвестиційну діяльність на різних стадіях інвестиційного проектування, які можуть призвести до відхилення результируючих показників ефективності проекту від запланованих значень.

Такий підхід дозволить чітко визначити чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на кожен з етапів інвестиційного проекту, ідентифікувати саме ті ризики, які є характерними для поточного етапу інвестиційного проекту, та, відповідно до показників ефективності інвестиційного проекту, спрогнозувати вплив виділених ризиків (рис. 1).

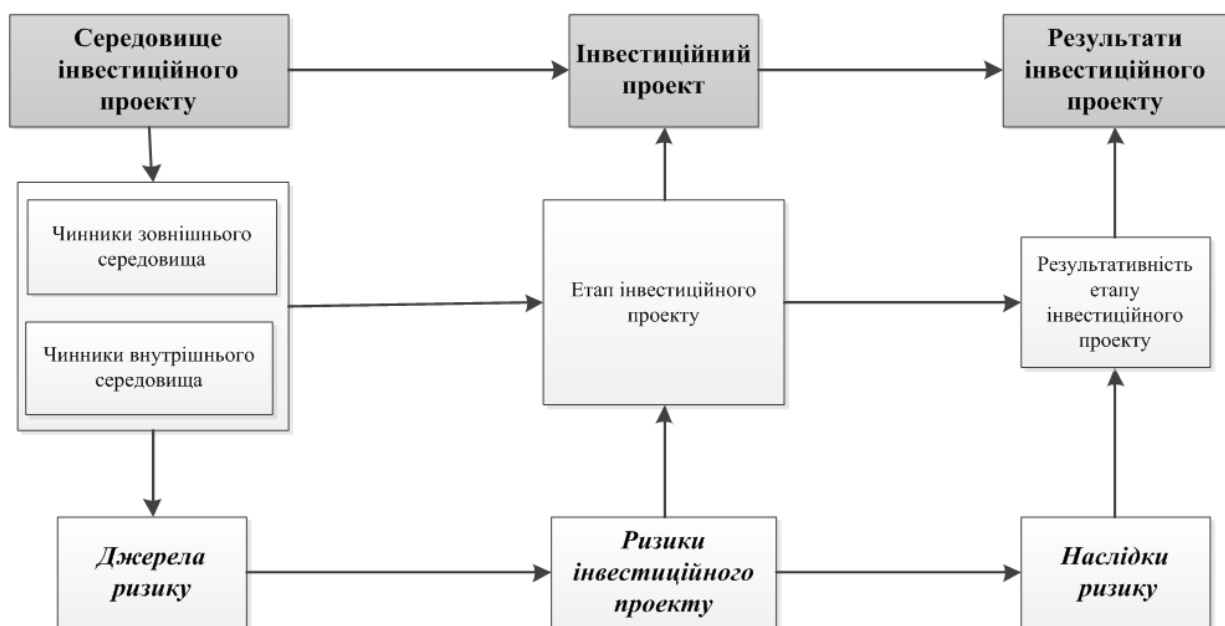

Рис. 1. Місце ризиків в інвестиційному проекті

Ураховуючи наскрізну функцію контролю протягом усього процесу управління проектом, важливим є постійна актуалізація й корегування ймовірності ризиків та їх наслідків.

Розглядаючи ризик як, перш за все, керуваний параметр, на рівень якого можна й по-

трібно здійснювати управлінський вплив [11], важливим є визначення джерел ризику, що породжують невизначеність або конфліктність результатів.

Джерела виникнення ризику можна поділити на три групи [17]:

1) більшість процесів, пов'язаних з економікою, є принципово індетермінованими, що пов'язано із суттю ринкових відносин, які наперед невизначені;

2) економічно оптимальна неповнота інформації;

3) «організаційна» невизначеність або асиметрія інформації пов'язана, передусім, із суб'єктивністю думок керівників підприємств.

Отже, оцінюючи джерела ризиків інвестиційного проекту торговельного підприємства, слід виокремлювати вплив зовнішнього середовища, у якому функціонує торговельне підприємство (макроекономічні процеси, постачальники, споживачі, конкуренти, інвестори та ін.), та вплив внутрішнього середовища (мета й цілі обраного інвестиційного проекту, схильність керівника підприємства до ризику, базовий бізнес-план тощо).

Необхідно дослідити підходи до класифікації ризиків інвестиційного проекту. У закордонних і вітчизняних наукових працях найчастіше зустрічаються декілька підходів до класифікації:

1) ототожнення ризиків інвестиційного проекту з інвестиційними ризиками [1, 11];

2) ототожнення ризиків інвестиційного проекту лише із проектними ризиками [6, с. 29–33]. Відповідно до цього підходу найчастіше виділяють такі види ризиків: техніко-технологічні; маркетингові; фінансові; ризики учасників проекту; соціальні; політичні; юридичні; екологічні; будівельні; ризики обставин непереборної сили, або форс-мажор; специфічні ризики»;

3) класифікація ризиків інвестиційного проекту на основі врахування впливу зовнішнього та внутрішнього середовища [1, 3]: зовнішні ризики (ризики, пов'язані з нестабільністю економічної ситуації та економічного законодавства, умов інвестування та використання прибутку; зовнішньоекономічні ризики; невизначеність політичної ситуації і можливість її погіршення; зміни природно-кліматичних умов, стихійні лиха; коливання ринкової кон'юнктури); внутрішні ризики (неповнота або неточність проектної документації; виробничо-технічні ризики; неправильний підбір команди проекту; невизначеність цілей, інтересів і поведінки учасників проекту; ризик зміни пріоритетів у розвитку підприємства та втрата підтримки з боку керівництва; неповнота або

неточність інформації про фінансове становище й ділову репутацію учасників проекту; неправильна оцінка попиту, конкурентів і цін на продукцію проекту, ризики збуту, маркетингові ризики, фінансові ризики). Наводячи таку класифікацію, науковці або зазначають, що зовнішні ризики – це ризики, що не піддаються управлінню, або додатково розширюють класифікацію зовнішніх ризиків, структуруючи ризики за ступенем їх передбачуваності [1]. Відповідно до такого підходу виділяють такі види ризиків інвестиційного проекту:

– зовні непередбачувані ризики інвестиційного проекту (несподівані державні заходи регулювання в галузі охорони навколишнього середовища, проектних і виробничих нормативів, ціноутворення та оподаткування, землекористування тощо.; природні катастрофи; злочини; несподівані зовнішні ефекти (екологічні та соціальні); зриви у створенні необхідної інфраструктури через банкрутство підприємств, а також через помилки у визначенні цілей проекту);

– зовні передбачувані ризики (ринковий ризик (погіршення можливості отримання сировини, підвищення його вартості, зміна вимог споживачів, посилення конкуренції і втрата позицій на ринку тощо); операційні ризики (неможливість підтримки робочого стану елементів проекту, порушення безпеки, відступ від цілей проекту); негативні екологічні та соціальні наслідки; відхилення рівня інфляції від розрахункових величин; можливі зміни в системі оподаткування).

Ураховуючи той факт, що відповідно до наведених підходів запропоновані класифікації ризиків інвестиційного проекту підприємства є неповними, подальша їх структуризація повинна бути здійснена з дотриманням низки принципів, серед яких Т. Г. Затонацька та І. В. Примак виділяють такі [8, с. 36]:

– класифікація ризиків повинна відповідати конкретним цілям;

– класифікація має проводитися з позицій системного підходу;

– ієрархічна структура ризиків, що класифікуються, повинна відображати системні взаємозв'язки явищ, які спостерігаються, зокрема в одну групу не повинні безпосередньо поєднуватися ризики різних рівнів;

– під час класифікації ризиків варто враховувати, що та сама ризикова ситуація може містити різні ризики;

– під час розгляду питання класифікації ризику доцільно виділяти такі характерні ознаки цього явища, як джерело ризику, об'єкт та суб'єкт ризику.

Отже, під час побудови класифікації ризиків інвестиційного проекту доцільно поєднувати класифікаційні ознаки, характерні для проектних ризиків, ризиків торговельного підприємства, ризиків інвестиційної діяльності (рис. 2). За даного підходу, слід урахувувати,

що ризики будь-якої підприємницької діяльності мають такі особливості [15]:

- 1) ризик є економічною формою активного впливу керівної системи на об'єкт управління;
- 2) ризик виявляється в результативній і цілеспрямованій діяльності;
- 3) ризик як визначення діяльності в умовах невизначеності має кількісні та якісні характеристики від практичної діяльності, піддається оцінці з боку суб'єкта управління.

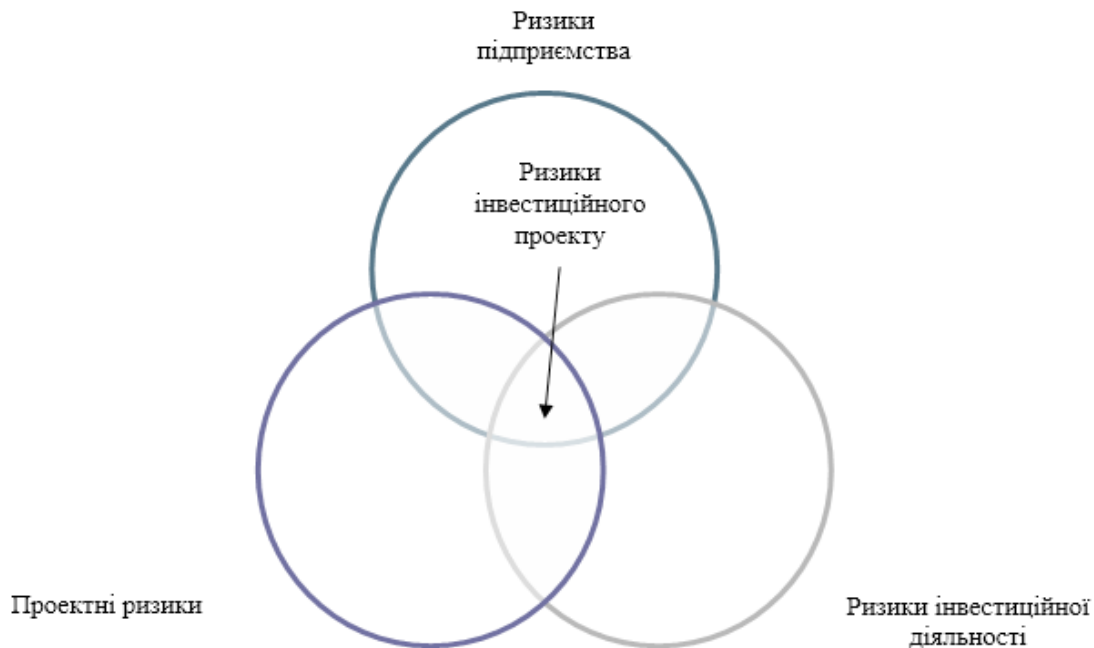

Рис. 2. Системний підхід до визначення ризиків інвестиційного проекту

Для належного формування профілю ризику підприємства необхідно також урахувувати [2]:

- специфіку ризиків галузі;
- специфіку ризиків окремої організації;
- специфіку ризиків, що стосуються як продукту, так і управління проектом.

Визначення ризиків інвестиційного проекту відповідно до визначених джерел повинно враховувати й особливості проектного ризику, зокрема [5, с. 21]: **об'єктивність прояву**, **суб'єктивність оцінки рівня ризику**, інтегрований характер, різницю видової структури на різних етапах життєвого циклу проекту, високий ступінь взаємозв'язку з комерційним ризиком, залежність від життєвого циклу інвестиційного проекту, високий рівень варіабельності ризику в однотипних проектах, відсутність достатньої інформаційної бази для оцінки рівня ризику проекту.

Важливим є і врахування особливостей інвестиційної діяльності та виділення видів ризиків за об'єктами інвестування, до яких для торговельних підприємств можна зарахувати:

- інвестиції в оборотні кошти підприємства;
- інвестиції в будівництво нових торговельних площ або придбання об'єктів нерухомості з метою організації торговельною діяльності, реконструкції, модернізації основних фондів;
- фінансові інвестиції;
- інтелектуальні інвестиції та інвестиції в науково-технічну продукцію;
- інвестиції в людський капітал шляхом підвищення кваліфікації персоналу, покращення соціальної сфери.

Зважаючи на вищезазначене, слід виділити класифікаційні ознаки ризиків інвестиційного проекту (табл. 1).

Таблиця 1

**Класифікація ризиків інвестиційного проекту
[узагальнено на основі [4, 7, 9]]**

Класифікаційна ознака	Види ризиків
За джерелом	Зовнішні, внутрішні
За керованістю	Некеровані, частково керовані, керовані
За об'єктами інвестування	Інвестиції в оборотні кошти підприємства; інвестиції в будівництво нових торговельних площ або придбання об'єктів нерухомості з метою організації торговельною діяльністю, реконструкція, модернізації основних фондів; фінансові інвестиції; інтелектуальні інвестиції та інвестиції в науково-технічну продукцію; інвестиції в людський капітал шляхом підвищення кваліфікації персоналу, покращення соціальної сфери
За масштабом	Індивідуальний (вплив змін параметрів інвестиційного проекту на результати компанії, при цьому проект розглядається як єдиний напрямок її діяльності), корпоративний (ризик впливу реалізації інвестиційного проекту на загальний дохід компанії з урахуванням того, що даний проект є частиною сукупності її активів), ринковий (ризик проекту для інвестора, володіє диверсифікованим портфелем цінних паперів, у який входять акції компанії, що реалізує даний інвестиційний проект)
За етапами життєвого циклу інвестиційного проекту	Ризики передінвестиційної фази (помилки у проектуванні та бюджетуванні, неправильність у розрахунках імовірності та очікуваних фінансових надходжень, недосконалість прогнозування та визначення термінів реалізації проекту, віддаленість транспортних вузлів, негативне ставлення місцевої влади до проекту); ризики інвестиційної фази (недосконале управління реалізацією інвестиційного проекту, невиконання встановлених бюджетів; недотримання показників за термінами та якістю виконання робіт проекту; недостатня платоспроможність замовника проекту, недоліки проектно-дослідних робіт; непередбачені труднощі із придбанням та передачею технології; збільшення вартості набору та навчання персоналу; складнощі з досягнення консенсусу з фінансовими партнерами); ризики експлуатаційної фази (ймовірність виникнення непередбачуваних витрат (втрат); недостатність інформації про проект; невідповідність вимог щодо кваліфікації персоналу проекту; нестійкість попиту, що може зумовити складнощі зі збутом продукції; поява альтернативного конкурента на ринку; зростання податків; неплатоспроможність споживачів)
За операціями торговельно-технологічного процесу	Ризики організації закупівлі товарів; ризики організації товаропостачання; ризики організації продажу; ризик, пов'язаний зі зміною ціни (за якою реалізується товар порівняно із проектною ціною), рівня прибутку; ризик зниження обсягу реалізації; ризик, пов'язаний з організацією та проведенням рекламних заходів

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Дослідження сутності ризиків інвестиційного проекту підприємства та їх групування дозволить комплексно досліджувати інвестиційний проект, ідентифікувати ризики та приймати рішення щодо зниження ймовірності їх настання. Подальші дослідження будуть спрямовані на застосування економіко-математичних методів для оцінювання ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аскинадзи В. М. Інвестиції : учебник для бакалавров / В. М. Аскинадзи, В. Ф. Максимова. – Москва : Издательство Юрайт, 2014. – 422 с.
2. Берр Х. Проектный менеджмент в рыночной экономике [Електронний ресурс] / Х. Берр. – Режим доступу : http://www.iteam.ru/publications/project/section_40/article_2473/ (дата звернення: 19.05.2018). – Назва з екрана.
3. Власенко Р. Д. Оценка рисков инвестиционного проекта на основе статистических методов / Р. Д. Власенко, М. А. Лушникова // Вопросы экономики и управления. – 2016. – № 5.1. – С. 1–4.
4. Герзелиева Ж. И. Развитие подходов к определению, классификации и управлению рисками инвестиционных проектов / Ж. И. Герзелиева // Российское предпринимательство. – 2016. – Т. 17. – № 19. – С. 2495–2506.

5. Голубев Д. І. Особливості ризику та невизначеності при оцінці ефективності управління інвестиційних проектів / Д. І. Голубев // Вісник Запорізького національного університету. – 2015. – № 2 (26). – С. 17–26.
6. Грачева М. В. Анализ проектных рисков / М. В. Грачева. – Москва : Финстатинформ, 1999. – 216 с.
7. Дорохина Е. Ю. Риски проектов: теория и практика управления / Е. Ю. Дорохина // Вестник Российского экономического университета имени Г. В. Плеханова. – 2009. – № 6. – С. 86–93.
8. Затонацька Т. Г. Формування системи управління ризиками на підприємстві реального сектора економіки / Т. Г. Затонацька, І. В. Примак // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2005. – № 75–76. – С. 34–39.
9. Краснокутська Н. С. Управління комерційними ризиками підприємств роздрібною торгівлі : монографія / Н. С. Краснокутська, В. М. Лачкова. – Харків : Видавець Іванченко І. С., 2014. – 144 с.
10. Мойсеєнко І. П. Інвестування : навч. посіб. / І. П. Мойсеєнко. – Київ : Знання, 2006. – 490 с.
11. Назарчук Т. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. / Т. В. Назарчук, О. М. Косіюк. – Київ: Центр учбової літератури. 2015. – 560 с.
12. Никонова И. А. Проектный анализ и проектное финансирование / И. А. Никонова. – Москва : Альпина Паблишер, 2012. – 154 с.
13. Останкова Л. А. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками : навч. посіб. / Л. А. Останкова, Н. Ю. Шевченко. – Київ: Центр учбової літератури, 2011. – 256 с.
14. Ример М. И. Экономическая оценка инвестиций / М. И. Ример, А. Д. Касатов, Н. Н. Матиенко ; под общ. ред. М. И. Римера. – 2-е изд. – Санкт-Петербург : Питер, 2008. – 480 с.
15. Антикризовий менеджмент : навч. посіб. / Л. І. Скібіцька, В. В. Матвеев, В. І. Щелкунов, С. М. Подреза. – Київ : ЦУЛ, 2014. – 584 с.
16. Удалих О. О. Сутність і види інвестиційних ризиків [Електронний ресурс] / О. О. Удалих. – Режим доступу: <http://readbookz.com/pbooks/book-28/ua/chapter-1333/> (дата звернення: 19.05.2018). – Назва з екрана.
17. Шинкаренко О. М. Методи кількісного аналізу економічних ризиків / О. М. Шинкаренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – № 15 – С. 9–14.

REFERENCES

1. Askynadzy, V. M. & Maksymova, V. F. (2014). *Investytsyy : uchebnyk dlia bakalavrov [Investments: a textbook for bachelors]*. Moscow : Izdatelstvo Yurait [in Russian].
2. Beer, H. *Proektnyj menedzhment v rynochnoj jekonomike [Project management in a market economy]*. Retrieved from: http://www.iteam.ru/publications/project/section_40/article_2473 (accessed 19 May 2018) [in Russian].
3. Vlasenko, R. D., Lushnykova, M. A. (2016). Otsenka ryzkov ynvestytsyonnoho proekta na osnove statystycheskykh metodov [Estimation of risks of an investment project on the basis of statistical methods]. *Voprosi ekonomyky y upravleniya – The Questions of Economics and Management*, 5.1, 1–4 [in Russian].
4. Herzelyeva, Zh. Y. (2015). Razvytye podkhodov k opredeleniyu, klassyfykatsyy y upravleniyu ryzkamy ynvestytsyonnykh proektov [Development of approaches to the definition, classification and risk management of investment projects]. *Rosyiskoe predprynymatelstvo. – Russian entrepreneurship*, 19, V. 17, 2495–2506 [in Russian].
5. Holubiev, D. I. (2015). Osoblyvosti ryzyku ta nevyznachenosti pry otsyntsi efektyvnosti upravlinnia investytsiinykh proektiv [Peculiarities of risk and uncertainty in the evaluation of the effectiveness of management of investment projects]. *Visnyk Zaporizkoho*

- natsionalnoho universytetu – Bulletin of the Zaporizhzhya National University: Collected papers, (2 (26), (pp. 17–26) [in Ukrainian].*
6. Hracheva, M. V. (1999). *Analiz proektnikh ryskov [Analysis of Project Risks]*. Moscow : Fynstatynform [in Russian].
 7. Dorokhyna, E. Yu. (2009). Rysky proektov: teoriya y praktyka upravleniia [Project Risks: Theory and Practice of Management]. *Vestnyk Rossyiskoho ekonomycheskoho unyversyteta im. H. V. Plekhanova – Bulletin of the Russian Economic University named after G. V. Plekhanov: Collected papers, (6), (pp. 86–93) [in Russian].*
 8. Zatonatska, T. H. & Prymak, I. V. (2005). Formuvannia systemy upravlinnia ryzykamy na pidpriemstvi realnoho sektora ekonomiky [Formation of risk management system at the enterprise of the real sector of the economy]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka – Bulletin of the Taras Shevchenko National University of Kyiv : Collected papers, (75–76), (pp. 34–39) [in Ukrainian].*
 9. Krasnokutska, N. S. & Lachkova, V. M. (2014). *Upravlinnia komertsiiynykh ryzykamy pidpriemstv rozdribnoi torhivli [Retail business risk management]*. Kharkiv : Publisher Ivanchenko I. S. [in Ukrainian].
 10. Moiseienko, I. P. (2006). *Investuvannia [Investment]*. Kyiv : Znannia [in Ukrainian].
 11. Nazarchuk, T. V. & Kosiuk, O. M. (2015). *Menedzhment orhanizatsii [Management of Organizations]*. Kyiv : Tsentri uchbovoi literatury [in Ukrainian].
 12. Nykonova, Y. A. (2012). *Proektnii analiz y proektnoe fynansyrovanye [Project analysis and project financing]*. Moscow : Alpyna Pablysher [in Russian].
 13. Ostankova, L. A. & Shevchenko, N. Yu. (2011). *Analiz, modeliuvannia ta upravlinnia ekonomichnykh ryzykamy [Analysis, modeling and management of economic risks]*. Kyiv : Tsentri uchbovoi literatury [in Ukrainian].
 14. Rymer, M. Y., Kasatov, A. D. & Matyenko, N. N. (2008). *Ekonomycheskaia otsenka investytsii [Economic appraisal of investments]*. Saint Petersburg : Piter [in Russian].
 15. Skibitska, L. I., Matvieiev, V. V., Shchelkunov, V. I. & Podreza, S. M. (2014). *Antykryzovyi menedzhment [Anti-crisis management]*. Kyiv : Zul [in Ukrainian].
 16. Udalykh, O. O. *Sutnist i vydy investytsiynykh ryzykiv [Essence and types of investment risks]*. Retrieved from <http://readbookz.com/pbooks/book-28/ua/chapter-1333> (accessed 19 May 2018) [in Ukrainian].
 17. Shynkarenko, O. M. (2008). Metody kilkisnoho analizu ekonomichnykh ryzykiv [Methods of Quantitative Analysis of Economic Risks]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience, 15, 9–14 [in Ukrainian].*

И. С. Ищенко (Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»). **Риски инвестиционных проектов.**

Аннотация. Цель статьи заключается в исследовании сущности рисков инвестиционных проектов и систематизации их классификации. **Методика исследования.** Решение поставленных в статье задач осуществлено с помощью таких общенаучных и специальных методов исследования: анализа и синтеза, индукции и дедукции – для обоснования сущности теоретического понятия «риск инвестиционного проекта», систематизации и обобщения – для классификации рисков инвестиционного проекта. **Результаты.** Исследована сущность риска инвестиционного проекта, предложено определение понятия «риск инвестиционного проекта», обнаружено место рисков в инвестиционном проекте, исследованы подходы к классификации рисков инвестиционных проектов. Предложено при систематизации рисков инвестиционного проекта предприятия учитывать проектные риски, риски инвестиционной деятельности и риски предприятия. **Практическая значимость результатов исследования.** В статье систематизированы риски инвестиционного проекта. Основные научные положения статьи можно использовать при формировании системы стратегического управления рисками инвестиционного проекта предприятия.

Ключевые слова: риск, проект, инвестиционный проект, предприятие, торговое предприятие.

I. Ishchenko (Poltava University of Economics and Trade). **Risks of investment projects.**

Annotation. Purpose. The article is devoted to the investigation of the essence of the risks of investment projects and their classification. **Methodology of research.** The objectives of the article implemented by using the following general and specific research methods: analysis and synthesis, induction and deduction – to substantiate the essence of the theoretical concept “risk of investment project”, systematization and generalization – for the classification of risks of an investment project.

Findings. The essence of the risk of the investment project is proposed, the definition of the concept “risk of the investment project” is proposed, the place of risks in the investment project is identified, the approaches to investment risk classification are investigated, project risks, the risk of investment activity and enterprise risks is proposed to combine for create the classification of the risks of an investment project of an enterprise. **Practical value.** In the article the risks of the investment project are systematized. The main scientific provisions of the article can be used in the formation of a strategic risk management system for an investment project of a trading company.

Keywords: risk, project, investment project, enterprise, trade enterprise.